

EAPC - Gestió de la informació: transparència i protecció de dades

Les metadades com a motor de col·laboració entre governs oberts

16-05-2022

A mesura que la humanitat va avançant en el temps, les dades cada cop ocupen un paper més important o central en les nostres vides. En salut, els indicadors d'una analítica; en economia, l'EURIBOR o l'IPC, o en sostenibilitat els índexs de CO₂. Parlem ja amb tota normalitat de termes com dades massives (*big data*) o "intel·ligència artificial", unes tecnologies basades en l'anàlisi de grans quantitats de dades.

Cada cop més les dades tenen una estructura més sofisticada. Anem a la biblioteca a cercar un llibre, parlem amb el bibliotecari i el primer que ens demana n'és el títol o l'autor. Fem fotos amb les nostres càmeres i a la galeria tenim la foto i a més podem saber quan l'hem fet o la resolució que té. La foto, el llibre, són tipus de dades sofisticades. Tanmateix, sense informació sobre aquestes dades, com ara l'edició, l'enquadernació o la llengua escrita, ens seria força complicat distingir entre un llibre o un altre. De sobte tenim informació sobre les dades que utilitzem en el nostre dia a dia, com una "etiqueta" que les descriu. De sobte tenim **metadades**.

L'origen de la paraula "metadada" prové del [prefix grec "meta-"](#), que indica un canvi de lloc, de forma, de condició o bé indica situació més enllà, posterioritat, per exemple, "metamorfosi", "metacronisme" o "metafísica". En el cas de les dades, les metadades són les 'dades que descriuen el context, el contingut i l'estructura dels documents, així com la seva gestió en el decurs del temps', segons la definició del [TERMCAT](#). Així mateix el [DAMA -del Body of Knowledge \(DMBoK®\)-](#) defineix "metadada" com 'dades de dades –o dades que descriuen l'estructura, context i ús d'altres dades'.

Ara bé, no totes les metadades ens proporcionen el mateix tipus d'informació. Les podem classificar segons l'àmbit d'allò de què ens informen:

- **Descriptives o també anomenades "de negoci o funcionals"**: ens informen de les característiques de la dada; per exemple, el títol del conjunt, la definició del terme de negoci d'una dada, sinònims o alguna mesura de la seva qualitat.

- **Estructurals:** descriuen les parts de la dada; per exemple, els atributs o columnes d'un conjunt de dades.
- **Administratives o operatives:** ens informen sobre el cicle de vida de la dada; per exemple, la data de creació, la data de la darrera modificació o la persona responsable de crear-la.
- **Tècniques:** ens informen de l'àmbit tecnològic; per exemple, el format de la dada (text o número), el sistema d'informació que la gestiona o la base de dades que l'emmagatzema.

Una de les competències i obligacions que tenim com a govern obert és la transparència i la posada a disposició de la informació als ciutadans. Les dades obertes són un dels mecanismes de transparència que estem utilitzant per a aquesta finalitat. Publiquem dades perquè els ciutadans les puguin consultar i reutilitzar i, així, tenir un indicador d'un bon govern obert. Però, **n'hi ha prou amb publicar dades?**

Possiblement quan es consulten les dades, no som conscients que al seu voltant hi ha molt més. Quan es publica una dada en obert, la importància de les metadades és magnífica. Ens cal saber quan s'ha creat la dada o la freqüència d'actualització, quan ha estat la darrera actualització i quin n'és l'origen, o el responsable o propietari. Com més metadades tenim associades a una dada, més fàcil ens resulta entendre-la, consultar-la i reutilitzar-la. El valor d'una dada sense les seves metadades descrivint el seu entorn és un feble exercici de transparència.

Sense metadades no seria possible complir els següents principis de les dades obertes: obertes per defecte, per exemple, l'intercanvi d'informació, la qualitat, la comprensió, la facilitat d'utilitzar-les i la interoperabilitat. La reutilització de les dades no és possible sense conèixer el context que proporcionen les metadades. Aquests principis serveixen per millorar la governança i la participació ciutadana així com per al desenvolupament inclusiu. Trobareu més informació en [aquest enllaç](#).

Les metadades impulsen la col·laboració entre governs oberts? I tant! Són un motor clau per a la cooperació entre governs oberts. Cada cop més, els ciutadans ens sol·liciten més informació oberta per consultar o reutilitzar. Es pot generar coneixement i nova informació creuant dades de diferents administracions. En aquest cas, és important conèixer, per exemple, la metadada de l'origen de la dada, la de l'idioma de les dades o la que indica si té perspectiva de gènere. Per tant, cal impulsar aquesta visió de "dades compartible i normalitzada", la qual esdevé possible si aconseguim federar els repositoris de dades obertes. Ara bé, cal vetllar per definir les metadades sota estàndards que homogeneïtzin la informació de les dades i amb un vocabulari comú.

El prefix "meta-" ja fa temps que forma part del nostre vocabulari: "metamorfosi", "metafísica", i ara darrerament, la innovació del "metavers" (entorn virtual on les persones interaccionen socialment i econòmicament per mitjà d'icones en un ciberespai que és una metàfora del món real, segons defineix el TERMCAT). Els ciutadans són immersos en un canvi cultural cap a una societat digital que demana i produeix moltes dades. La transformació de dades a informació i a coneixement es fa possible i viable si tenim les dades suportades per unes metadades de qualitat. Els ciutadans reclamen un govern més obert i la publicació de les dades sota un propòsit, per això les metadades són el catalitzador i el motor cap a una societat amb més oportunitats.

Per a més informació sobre la importància de les metadades, consulteu el [portal de dades obertes de la Generalitat](#).

Xesca Serra Cursach

Cap de l'Àrea de Dades Obertes del Departament d'Acció Exterior i Govern Obert